

דברי הרב זקס על נאום משה

ועכשיו הגיעה השעה. בני ישראל עמדו על סף שחרורם. משה, מנהיגם, אסף אותם יחד והתכונן לדבר אליהם. על מה הוא ידבר ברגע הגורלי הזה, הולדתו של עם? הוא יכול היה לדבר על דברים רבים. הוא אולי היה מדבר על החירות, שבירת הכבלים, וסיום העבדות. הוא אולי היה מדבר על היעד אליו הם עומדים לנסוע, "ארץ זבת חלב ודבש". או שהוא היה יכול לבחור נושא יותר רציני: המסע שמצפה להם, הסכנות שהם יעמדו בפניהן: מה שנלסון מנדלה כינה "ההליכה הארוכה אל החירות". כל אחד מהנושאים הללו היה יכול להיות הנאום של מנהיג גדול שמרגיש את הרגע ההיסטורי בגורל ישראל.

משה לא עשה אף אחד מאלה. במקום זאת, הוא דיבר על ילדים, ועל העתיד הרחוק, ועל החובה להעביר את הזיכרון לדורות שטרם נולדו. שלוש פעמים בפרשה של השבוע הוא פונה לנושא הזה:

"והיה כי יאמרו אליכם בניכם מה העבודה הזאת לכם? ואמרתם..."

שמות י"ב: 26-27 "והגדת לבנך ביום ההוא לאמר בעבור זה עשה ה' לי בצאתי ממצרים"

שמות י"ג: 8 "והיה כי ישאלך בנך מחר לאמר מה זאת? ואמרת אליו..."

שמות י"ג: 14 על סף השגת חירותם, נאמר לבני ישראל שעליהם להפוך לעם של מחנכים. זה מה שעשה את משה לא רק למנהיג גדול, אלא למנהיג ייחודי. מה שהתורה מלמדת הוא שהחירות מושגת לא בשדה הקרב, לא בזירה הפוליטית ולא בבתי המשפט, לאומיים או בינלאומיים, אלא בדמיון וברצון האנושי. כדי להגן על מדינה אתה צריך צבא. אבל כדי להגן על חברה חופשית אתה צריך בתי ספר. אתה צריך משפחות ומערכת חינוך שבהן האידיאלים מועברים מדור לדור, ולעולם לא נאבדים, לא מתייאשים מהם ולא מטשטשים. כך הפכו היהודים לעם שתשוקתו הייתה החינוך, שמבצרו היו בתי הספר וגיבוריו היו המורים.

[/https://www.rabbisacks.org/covenant-conversation/bo/freedoms-defence](https://www.rabbisacks.org/covenant-conversation/bo/freedoms-defence)

משימה:

• מה לומדים על משה?

• מה לומדים על יחודו של עם ישראל?

• מה המסר שאנחנו לוקחים באופן אישי מסיפור יציאת מצרים בעקבות דברי הרב זקס.

